

31 SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT

Kuntastrategian arvot ja tavoitteet ovat lähtökohtamme toiminnassamme.

Perustehtävä ja palveluajatus sivistys- ja hyvinvointipalveluissa

Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen palvelualueen tehtävänä on edesauttaa ihmisten hyvää arkea. Mahdollistaa kuntalaiselle hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa sivistys- ja hyvinvointipalvelujen vastuualueiden kautta. Teemme yhteistyötä kunnan muiden palvelualueiden kanssa sekä yli kuntarajojen niin seutukunnallisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen palvelualueen vastuualueet ovat

- varhaiskasvatus
- esi- ja perusopetus
- kirjastopalvelut
- kulttuuripalvelut
- kansalais- ja musiikkiopisto
- liikuntapalvelut
- nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut
- ennalta ehkäisevä päihdetyö
- terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen

Sopeuttamisohjelman mukaiset säästöt ovat talousarvion sisällä kertautuen vuodesta 2025 ilman erillistä mainintaa. Lisäsopeutukselle ei ole tässä vaiheessa tarvetta.

3100 Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen hallinto

Perustehtävä

Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen hallinnon tehtävänä on kehittää, johtaa, ohjata ja koordinoida sivistys- ja hyvinvointipalvelujen järjestämistä siten, että toiminta on mahdollisimman laadukasta ja tuloksellista kaikilla tasoilla. Hallinnon tehtävä on mahdollistaa toimintaa talousarvion luomissa puitteissa, toimintojen järjestäminen joustavasti sekä kuntaisten että työntekijöiden kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Hallinnossa otetaan huomioon lapsivaikutusten arviointi.

Toimintasuunnitelma

Tuetaan henkilöstön osaamista ja uudistumista. Tehdään päätöksiä, joka kehittävät sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimialaa. Tavoitteena on hyvinvoinnin, terveyden edistäminen kunnassa sekä tuloksellisuuden ja laadun parantaminen sivistys- ja hyvinvointipalveluissa.

Toimintatulot ja -menot

KP 3100

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio + muutokset 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-123 185	-126 163	-130 411	-132 083	-133 437
TOIMINTAKATE	-123 180	-126 163	-130 411	-132 083	-133 437
TILIKAUDEN TULOS	-123 180	-126 163	-130 411	-132 083	-133 437

Sisäiset vuokrat ovat nousseet 7 %.

3101–3104, 3108, 3114 Varhaishkasvatus

Varhaishkasvatuksen arvot

- Yhdenvertaisuus
- Lapsuuden itseisarvo
- Luottamuksellisuus
- Kiireettömyys
- Tasa-arvo

Perustehtävä

Varhaishkasvatuspalvelujen tarkoituksena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, kehitystä ja oppimista kasvatuskumppanuuteen perustuvassa yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa.

Varhaishkasvatuksen palvelukokonaisuus sisältää:

- varhaishkasvatuksen hallinnon
- päiväkotihoidon
- esioppilaiden iltapäivätoiminnan
- varhaiserityiskasvatuksen
- perhepäivähoidon
- palvelusetelit yksityisessä palvelutuotannossa, sekä niiden valvonta ja ohjaus
- lastenhoidon tuet

Kunnassa olevia varhaishkasvatuspaikkoja käytetään tarkoituksenmukaisesti ja varhaishkasvatuslain säädöksiä mukaisesti sekä lapsen edun ensisijaisuus huomioiden (Varhaishkasvatuslaki 4§). Toimintakulttuuria ohjaa Opetushallituksen ohjeistuksen mukainen Alavieskan kunnan varhaishkasvatussuunnitelma.

Toimintasuunnitelma

Kunta järjestää varhaiskasvatuspalveluja tarvetta vastaavasti eri toimintamuodoissa.

Päiväkodeissa toimii kuusi lapsiryhmää, joista yksi on esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen ryhmä. Keltasirkussa toimii neljä lapsiryhmää. Peukaloisen päiväkodissa toimii kaksi lapsiryhmää. Syksyllä 2026 esiopetusryhmää ei ole tulossa Keltasirkkuun ikäluokan koon takia, ainoastaan täydentävää varhaiskasvatusta, jolla katetaan esioppilaiden hoidon tarve.

Perhepäivähoitoa tarjoaa yksi tai kaksi kunnallista perhepäivähoitajaa.

Keltasirkun päiväkodissa on myös laajennettu aukioloaika lasten hoidon tarpeen mukaisesti maanantaista perjantaihin. Satunnaiseen tarpeeseen voimme ostaa viikonloppuhoitoa yksityiseltä palveluntuottajalta.

Koululaisten loma-aikoina Peukaloisen päiväkotia on suljettuna ja lapsiryhmät ovat Keltasirkussa.

Yksityistä päiväkotia ei ole toiminnassa omassa kunnassa, mutta poikkeustapauksissa palveluseteli voidaan myöntää toisen kunnan yksityiselle palveluntuottajalle.

Paikka- ja henkilöstötilanne 1.8.2025

KELTASIRKKU	12+21+21= 55 kokopäiväpaikkaa ja 16 osapäiväpaikkaa	aukiolo 5.15–21.30	henkilöstö: 12 kasvatushenkilöstöä
PEUKALOINEN	12+21= 33 kokopäiväpaikkaa	aukiolo 6.30–17.00	henkilöstö: 6 kasvatushenkilöstöä
YHTEENSÄ	104 päiväkotipaikkaa + 4–8 perhepäivähoidon paikkaa		varhaiskasvatuksen sosionomi (kiertävä), varhaiskasvatusjohtaja, apulaisjohtaja, 2 avustajaa, 2 perhepäivähoitajaa, yht. 24 henkilöä

Varhaiskasvatuksen hallinnollisiin tehtäviin ja lähiesihenkilötehtävään suunnataan varhaiskasvatusjohtajan lisäksi apulaisjohtajan työpanosta. Varhaiskasvatusjohtajan virka täytettiin 1.8.2025 alkaen. Toimintakautena 2025–2026 kehitetään edelleen varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmää. Varhaiskasvatuksen sosionomin palkkaukseen on saatu valtionavustus vuoteen 2027 saakka, hänen tehtäviinsä kuuluu moniammatillisen yhteistyön koordinointi, huoltajien ja vanhemmuuden tuki (esim. perheparkkitoiminta) ja normaali kasvatustyö ryhmissä lisäresurssina.

Varhaiskasvatuksen kokonaishenkilöstömäärä on 24 henkilöä (1.8.2025 tilanne), joista 8 on määräaikaista tai sijaisia. Meillä on 6 vakinaista varhaiskasvatuksen opettajaa,

joista yksi toimii erillisrahoituksella hankkeessa varhaiskasvatuksen sosionomina ja hoitaa apulaisjohtajuutta toimikaudella 2025–2026. Lapsiryhmissä on 7 vakinaista lastenhoitajaa, yksi vakinainen ryhmäavustaja ja yksi määräaikainen erityisavustaja, kaksi perhepäivähoitajaa sekä määräaikaiset lastenhoitajat Syksyllä 2026 uuden toimintakauden alkaessa voi tulla henkilöstövähennystä riippuen lapsiryhmien koosta. Vuonna 2026 vakinaistamisia ei ehdoteta, vaan seurataan lapsimäärän ja syntyvyyden kehitystä.

Mikäli jatkossa varhaiskasvatuspalveluita tarvitsevien lasten määrä laskee, paikkaluku pienenee Peukaloisen päiväkodissa, ja henkilöstö vähenee luonnollisen poistuman kautta mm. määräaikaisista työntekijöistä luopumalla. Todennäköistä on, että suunnitelmavuosien 2026–2028 aikana hoidossa olevien lasten määrä vähenee niin, että Peukaloisen lapsiryhmät voivat yhdistyä Keltasirkun ryhmiin.

Varhaiskasvatuslaki velvoittaa huomioimaan lasten tehostetun ja erityisen tuen tarpeet henkilöstörakenteessa ja mitoituksessa. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtävä avataan jälleen haettavaksi. Ellei varhaiskasvatuksen erityisopettajaa saada, jatketaan varhaiskasvatuksen erityisopettajan resurssin järjestämistä edelleen hyväksi havaittuna ostopalveluhankintana.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot pienenevät edelleen tuloarajojen nostamisen myötä. Tulokset ja maksupäätökset tehdään silti kaikille perheille. Ilmaisen varhaiskasvatuksen tarjoaminen korottaisi talousarviomäärärahaa asiakasmaksujen verran.

Toimintatulot ja -menot

KP 3101–3104, 3108, 3114

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio	Talousarvio 2026	TS	TS
		+ muutokset 2025		2027	2028
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	98 437	88 300	97 000	97 000	97 000
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 549 979	-1 617 728	-1 698 765	-1 713 211	-1 729 438
TOIMINTAKATE	-1 451 542	-1 529 428	-1 601 765	-1 616 211	-1 632 438
Suunnitelman mukaiset poistot	-54 862	-58 909	-59 898	-59 898	-59 898
Poistot ja arvonalentumiset	-54 862	-58 909	-59 898	-59 898	-59 898
TILIKAUDEN TULOS	-1 506 404	-1 588 337	-1 661 663	-1 676 109	-1 692 336

PPE-Köökin kulut nousivat 28 000 euroa. Henkilöstön tarpeen lisäys yksityisen päiväkodin lakattua vuonna 2024 ja lasten tuen tarpeet lisäsivät henkilöstökuluja vuoden 2025 talousarviossa 76 146 euroa, mikä näkyy myös vuonna 2026 talousarviossa. Sisäiset kulut ja vuokrat nousivat noin 7 %.

Esi- ja perusopetuksen arvot

Hyvinvoiva, välittävä, turvallinen ja sitoutunut yhteisö.

Perustehtävä

Yhtenäiskoulun opetusta ohjaa perusopetuslaki, asetukset sekä valtakunnallinen että koulukohtainen esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelma, henkilöstön ja johtokunnan tarkistama, sivistys- ja hyvinvointilautakunnan hyväksymä työsuunnitelma.

Keskeisinä opetustyön suunnittelun periaatteina ovat oppilaan vastuu omasta oppimisestaan, oppilaskeskeisten opetusmenetelmien käyttö, oppilaiden ja vanhempien vaikutusmahdollisuus opiskeluun liittyvissä asioissa.

Esiopetuksen tavoitteena on lasten oppimisvalmiuksien sekä sosiaalisten taitojen kehittäminen ja ryhmässä toimimisen oppiminen.

Uuden opetussuunnitelman myötä oppilaasta kehittyy aktiivinen toimija kouluyhteisössä ja oppilaat otetaan yhä enemmän mukaan koulun toiminnan suunnitteluun. Oppilasta ohjataan ikä- ja kehitystaso huomioiden itsenäiseen tiedon hankintaan tarjoamalla heille erilaisia kiinnostuksen kohteita, kokemuksia ja elämyksiä. Oppilaita kannustetaan käyttämään erilaisia työtapoja. Arvioinnissa käytetään oppilaiden itsearviointia sekä opettajan suorittamaa jatkuvaa formatiivista arviointia.

Koululaisten iltapäivätoimintaa järjestetään koulupäivisin, paitsi ei lauantaikoulupäivinä. Toimintaan voivat osallistua 1–2-luokkien oppilaat sekä oppilaskohtaiseen tukeen siirretyt oppilaat luokilla 1–9.

Toimintasuunnitelma 2026–2029

- Kehitetään iltapäivätoiminnan järjestämistä ja toimintaa.
- Kehitetään koulun pihoja lapsiystävällisemmiksi ja liikkumaan kannustaviksi. Samalla suunnitellaan koulun liikennejärjestelyt turvallisemmiksi. Hanke etenee investointien kautta. Sivistys- ja hyvinvointipalvelut ovat mukana kehittämässä koulun piha-aluetta ja koulutien turvallisuutta.
- Liikkuva koulu –hankkeen toteuttaminen koulupäivän liikunnallisuuden lisäämiseksi sekä koulupäivän rytmittäminen oppimista tukeväksi on kunnan omarahoitteista toimintaa sekä erillisrahoitteista hankerahoituksella.
- KiVa-koulu –toiminnan tehostaminen ja toiminnan painopisteen suuntaaminen ennaltaehkäisevään työhön.
- Koulukohtaisten kehittämis- ja arviointikohteiden kohteiden tavoitteiden toteuttaminen koulussa konkreettisesti. Kehittämiskohteet valitaan vuosittain ja niiden toteuttamisesta vastaa erikseen valittu henkilöstötiimi.

- Kerhotoiminnan toteuttaminen Kerhotoiminnan kehittämisrahoituksen sekä Harrastamisen Suomen mallin rahoitusten turvin.
- Tukioppilaat ja oppilaskuntien hallitukset pyrkivät edistämään oppilaiden osallisuutta, hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä.
- Koulussa toteutetaan uuden oppilashuoltolain mukaista toimintaa. Koulussa toimii yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä sekä koulun oppilashuollon alainen ruokatoiminkunta.
- Käytämme yhdessä kehitettyjä ja sovittuja yhteistyö- ja rajapintaprosesseja lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien toimijoiden kanssa sekä kehitämme niitä edelleen hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.
- Uusi oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021. Oppivelvollisuus laajeni vuosi kerrallaan. Jatko-opintoihin sijoittumisessa varmistetaan jatkokoulutuspaikka jokaiselle peruskoulun päättävälle oppilaalle. Kunnalla on valvonta ja ohjausvelvollisuus toisen asteen oppivelvollisista. Oppivelvollisuuden laajennettua toisen asteen opinnot ovat maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Seuraamme toisen asteen maksuttomuuden taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia sekä vastataan niihin tarvittaessa.
- Perusopetuksen oppilaanohjauksen lehtori toteuttaa kunnan 2. asteen oppivelvollisuuden valvonta- ja ohjausvelvollisuutta 1–2 vvh mukaisella korvauksella valvontatehtävien määrän mukaisesti.
- Koulussa jatketaan koulunuorisotyön toteuttamista saadun hankerahoituksen turvin yhteistyössä Merijärven kunnan kanssa 30.9.2027 saakka. Kunta sitoutuu varaamaan tulevaisuudessa mahdollisesti talousarviovarauksen toiminnan järjestämiseksi omarahoitteisesti, ellei hankerahoitusta saada. Ehtona on, että yhteistyö Merijärven kunnan kanssa jatkuu.

Tällöin Merijärven kunta sitoutuu palkkaamaan koulunuorisotyöntekijän kuntaansa toistaiseksi ja Alavieskan kunta sitoutuu ostamaan toistaiseksi koulunuorisotyöntekijän palveluja 50 % ko. työntekijän työajasta. Kuntien välillä tehdään sopimus toiminnan toteuttamisesta.

Talousarvionkehikseen ei tule lisäystä tästä toiminnasta vaan talousarviovarauksena on varautuminen hankerahoituspohjaiseen toimintaan. Talousarviovaraus on sovittu yhdessä Merijärven kunnan kanssa. Toiminnan kehittäminen ei aina tuo mukanaan suuria kuluja ja tämä on siitä hyvä esimerkki.

Yhteistyö Merijärven kanssa koulunuorisotyöntekijän sekä Jelpiverkon etsivän nuorisotyöntekijän osalta on ollut toiminnan kehittämisen kannalta antoisaa ja mikä tärkeintä, nuorille erittäin merkittävää toimintaa.

- Yhtenäiskoulussamme työskentelee valtion erillisrahoituksella resurssiopettaja toista lukuvuotta 2025–2026 ja valtion talousarviosta riippuen, mahdollisesti luvattuna, kolmantena lukuvuonna 2026–2027. Resurssiopettajan tehtävät ovat rahoittajan edellyttämällä tavalla järjestetty, yhtenäiskoulun ylimääräisenä

resurssina, oppilaiden tukena oppimisen edellytyksiä ja yhdenvertaisuutta lisäävästi.

- Kielen aineenopettajan virka on täytetty määräaikaisena kolmen vuoden ajalle vuosille 2025–2028. Määräaikaisuuden syy on ennakoituun oppilasmäärän vähenemiseen varautuminen.
- Seurataan verkostoperuskoulun kehittymistä ja liitytään toimintaan mukaan tarvittaessa.
- Arvostetaan osaavaa henkilöstöä sekä mahdollistetaan täydennyskoulutus. Kunnassa on koulutussuunnitelma, jota noudatetaan.
- Varaudutaan tulevaan oppilasmäärän vähenemiseen hyvällä henkilöstösuunnitelulla. Henkilöstön määrää määrittää vähenevän oppilasmäärän lisäksi muun muassa perusopetuslain 3 a §:n mukainen lapsen edun ensisijaisuus esi- ja perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä. Pyritään oppilasmyönteiseen, optimaaliseen, kustannustehokkaaseen ja työntekijäystävälliseen henkilöstösuunnitteluun oppilasmäärän vähentyessä.

Henkilöstösuunnitelma osana toimintasuunnitelmaa

Kaksi erityisopettajan virkaa

Erityisopetus- ja ohjaajaresurssin tarve on suuri ja kyseisten resurssien tarve tulee tulevina vuosina todennäköisesti vain kasvamaan. Tämä johtuu oppilaiden henkilökohtaisten ohjaajien tarpeen kasvusta, yleistyvistä oppimisvaikeuksista ja oppilaiden neuropsykiatrisista häiriöistä. Myös yhteiskunnan muutoksen tuoma pahoinvointi on oppimisen este, jolloin tarvitaan tukea oppimisessa. Tämä suunta on valtakunnallinen eikä Alavieska poikkea muista kunnista tässä asiassa.

Tähän tuen tarpeen lisääntymisen vähentämiseen sekä sen hallintaan ja hallinnollisen kirjaamistyön vähentämiseen tähdätään 1.8.2025 voimaan tulleella perusopetuslain muutoksella vuoden siirtymäajalla. Uusi laki pitää sisällään kaksi tuen muotoa, ryhmäkohtaisen tuen ja oppilaskohtaisen tuen. Uusi laki vaatii ryhmäkohtaisen tuen määräksi vähintään 0,122 tuntia per oppilas. Muutokset annettavaan tukeen koulussa tuonee muutoksia tukea tarvitsevien oppilaiden määrään yleisopetuksen luokilla. Uuden lain vaatimukset täsmentyvät talven aikana. Myös henkilöstöä koulutetaan uuden lain vaatimuksiin. Tuen takaamiseksi viiden erityisopettajan sijaan oppilaat tarvitsevat 1.8.2026 alkaen kuusi erityisopettajaa, joista neljä on erityisluokanopettajaa ja kaksi laaja-alaista erityisopettajaa. Laaja-alaiset erityisopettajat antavat lain vaatimaa ryhmäkohtaista tukea oppilaille, jota koulussamme pitää antaa noin 39 tuntia viikossa.

- Esitetään täytettäväksi ja perustettavaksi 1.8.2026 alkaen vakituinen erityisluokanopettajan virka Alavieskan yhtenäiskouluun oppilaiden tuen tarpeen takaamiseksi lain vaatimalla tasolla. Tällä hetkellä vuosiluokilla 4–6 tuen resurssi ei ole riittävä. Tuntikehys on jo osittain olemassa koulun tuntikehyksessä, joten oppituntien lisäys on maltillinen.

- Esitetään ajalle 1.8.2026-31.7.2027 edelleen, jo nyt talousarviossa huomioitua, laaja-alaisen erityisopettajan virkaa oppilaiden ryhmäkohtaisen tuen tarpeen takaamiseksi lain vaatimalla tasolla. Määräaikaisen viran jatkumista harkitaan vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä oppilaiden tuen tarpeen mukaan vuoden 2026 syksystä alkaen.

Koulunkäynninohjaajat

- Keväällä 2026 kunnassa on seitsemän vakinaista koulunkäynninohjaajan tehtävää ja kuusi määräaikaista koulukäynninohjaajan tehtävää oppilaiden tuen tarpeiden takia. Kuudesta määräaikaisesta koulunkäynninohjaajasta yksi on yhteinen varhaiskasvatuspalvelujen kanssa.
- Syksyllä 2026 kunnassa on seitsemän vakinaista koulunkäynninohjaajaa. Vastataan oppilaiden tuen tarpeeseen tarvittavalla määräaikaisten koulunkäynninohjaajien määrällä syksyllä 2026. Iltapäiväkerhon oppilasmäärä on kasvamaan päin, mikä myös luo painetta lisätä ohjaajien määrää.

Toiminnalliset tunnusluvut

	Tp 2024	Ta 2025	Ta 2026	Su 2027	Su 2028
Perusopetuksen oppilaita	310	312	298	276	261
Esiopetuksen oppilaita	35	23	25	24	19
Henkilöstö lkm.	44	41	42	41	40
Kokonaistuntien määrä	762,9	766,9	786,9/790,9	790,0	790,9
Jatko-opintoihin päässeet/ päättötodistuksen saaneet	45/46	33/33	39/39	47/47	38/38

Oppilasmäärät ovat vuodesta 2025 eteenpäin syyslukukauden alun oppilasennusteen mukaiset. Jatko-opintoihin siirtyvät ovat ko. vuoden kevään lukuja.

Tuntikehyksen määrä on kasvanut muutamassa vuodessa. Valtion taholta on tullut velvoittavia tuntilisäyksiä useana vuonna eri aineisiin. Valtioneuvoston päätöksillä perusopetuksen tuntijakoa koskevan asetusta on muutettu. Lisäystä oppilaan tuntimääriin tuli aiemmin ruotsin kieleen opetukseen sekä tämän lisäksi yhteensä 4 oppituntia luokkien 1–2 äidinkielen ja matematiikan opetukseen, yksi tunti kutakin ainetta. Luokkia on kaksi rinnakkaisluokkaa. Kolmannelle luokalle tuli yksi tunti oppilaan viikkotuntimäärään lisää eli yhteensä 23 tuntia viikossa. Tämän lisäksi oppilaan tuntimääriä tuli määrääväksi tekijäksi oppilaan viikkotuntimäärät, jotka lisäsivät oppilaskohtaisen ja ryhmäkohtaisen tuen tunteja. Ryhmäkohtaisen tuen antamiseen tuli laissa määritelmä 0,122 h/oppilas.

Oppilaskohtaiset kustannukset

	Kokonais-kustannukset €/oppilas
2009 tilinpäätös	6 378
2010 tilinpäätös	6 820
2011 tilinpäätös	7 125
2012 tilinpäätös	8 035
2013 tilinpäätös	8 686
2014 tilinpäätös	8 732
2015 tilinpäätös	8 335
2016 tilinpäätös	8 550
2017 tilinpäätös	8 638
2018 tilinpäätös	7496
2019 tilinpäätös	7802
2020 tilinpäätös	7820
2021 tilinpäätös	7575*
2022 tilinpäätös	7792
2023 talousarvio	9873*
2023 tilinpäätös	9875*
2024 talousarvio	10119*
2024 tilinpäätös	10 668*
2025 talousarvio	10 465*
2026 talousarvio	11 340*

*Kokonaiskustannukset ilman sisäisiä vuokria, sisäisiä eriä, poistoja, hankkeita ja valtion erityisavustuksia muodostuvat toimintakuluista jaettuna perusopetuksen oppilasmäärällä. (KP 3120, 3121, 3128) Vuonna 2026 oppilaskohtaisen hinnan nousuun vaikuttaa laskeva oppilasmäärä.

Toimintatulot ja -menot

KP 3106, 3120, 3121, 3123, 3127, 3128

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio + muutokset 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	270 846	229 800	248 300	248 300	248 300
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 022 787	-3 942 255	-4 093 066	-4 069 936	-4 104 963
TOIMINTAKATE	-3 751 941	-3 712 455	-3 844 766	-3 821 636	-3 856 663
Suunnitelman mukaiset poistot	-195 165	-183 533	-162 102	-162 102	-162 102
Poistot ja arvonalentumiset	-195 165	-183 533	-162 102	-162 102	-162 102
TILIKAUDEN TULOS	-3 947 106	-3 895 988	-4 006 868	-3 983 738	-4 018 765

KP 3120, 3121, 3128 (toimintakulut ilman sisäisiä eriä)

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Käyttö vuoden alusta 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	237 835	205 250	108 808	220 500	220 500	220 500
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 307 010	-3 264 968	-2 698 253	-3 379 221	-3 354 445	-3 388 004
TOIMINTAKATE	-3 069 175	-3 059 718	-2 589 445	-3 158 721	-3 133 945	-3 167 504

3131 Kansalaisopisto

Kansalaisopiston arvot

Kansalaisopiston toimintaa ohjaavat arvot ovat laatu, luotettavuus, asiakaslähtöisyys ja suvaitsevaisuus.

Perustehtävä ja palveluajatus

Vastuutoimielimenä toimii Kansalaisopiston johtokunta, jossa on ylikunnallinen luottamusedustus. Kansalaisopiston vastuuviranhaltijana toimii Kansalaisopiston rehtori.

Kansalaisopisto on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos, joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi ja työelämän tarpeisiin. Kansalaisopiston tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Kansalaisopisto-opinnoissa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Ylivieskan seudun kansalaisopisto järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on edistää sivistyksellistä tasa-arvoa vapaan sivistystyön arvojen ja ihanteiden pohjalta. Koulutuksessa painottuvat kielet, taide- ja taitoaineet ja terveyttä ja hyvinvointia edistävät aineet. Opisto järjestää suomen kielen ja kulttuurin koulutusta maahanmuuttajille. Lisäksi opisto järjestää lapsille ja nuorille musiikin opetusta sekä kuvataiteen, ja käsityön taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaisesti. Kansalaisopisto voi järjestää myös koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa.

Ylivieskan seudun kansalaisopiston toiminta-alueena ovat Ylivieskan kaupunki sekä Alavieskan ja Sievin kunnat.

Toimintasuunnitelma vuosille 2024–2026

Kansalaisopiston toimenpiteiden pohjana on Ylivieska - Kasvun kaupunki -strategiasta osiot Koulutuksesta osaamista ja Palveluista hyvinvointia.

Toiminnan painopisteenä on alueen asukkaiden tarpeista lähtevä laadukas ja monipuolinen opetus sekä mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen. Edellisen lisäksi tavoitteena on järjestää toimintaa, joka oppimisen lisäksi edistää ja tukee opiskelijan hyvinvointia ja terveyttä. Kuntalaiskuuleminen, yhteistyö eri hallintokuntien ja laajan sidosryhmäverkoston kanssa ovat tärkeitä opetustoiminnan kehittämistyössä ja kurssisuunnittelussa. Huomiota kiinnitetään aktiiviseen opiston toiminnan ja kurssien markkinointiin, sekä monikanavaiseen viestintään siten, että kaikki ikä- ja kohderyhmät otetaan mahdollisimman hyvin huomioon.

Laadukkaan opetuksen varmistamiseksi kansalaisopistolla tulee olla riittävät henkilöstö- ja talousresurssit. Edellisen lisäksi opetustilojen tulee täyttää ainekohtaiset vaatimukset niin turvallisuuden kuin välineiden osalta, jotta voidaan varmistaa mahdollisuus toiminnan ylläpitämiseen ja edelleen kehittämiseen. Henkilöstölle suunnattujen säännöllisten palaverien tavoitteena on kehittää avointa ja osallistavaa päätöksentekoa sekä lisätä työhyvinvointia. Täydennyskoulutusten avulla turvataan henkilöstön ammatillinen osaaminen muuttuvissa olosuhteissa.

Kansalaisopisto verkostoituu aktiivisesti toiminta-alueellaan kaupungin eri hallintokuntien, kolmannen sektorin, seurojen ja yhteisöjen kanssa ja näin vaikuttaa osaltaan opetustoiminnan lisäksi paikalliskulttuurin ylläpitämiseen, alueen kulttuurielämän monipuolistamiseen sekä kuntalaisten yhteisöllisyyden, osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen.

Vuoden 2026 alussa opiston ilmoittautumisen yhteyteen avataan verkkokauppa. Opiskelija voi ilmoittautuessaan maksaa kurssimaksun pankin verkkomaksuna, e-passilla tai Smartumilla.

Talousarviovuonna 2026 tulee ratkaista kylätaloilta lakkautettujen kutomojen uudelleen sijoittaminen yhteistyössä tilapalvelujen kanssa. Sopimuskuntien osalta erityisesti päivällä järjestettävien kurssien osuutta tulee aktiivisesti edistää.

Osaamisperusteisuuden valmistelua jatketaan. Osaamisperusteisten kurssien suoritukset voidaan opiskelijan suostumuksella viedä kansalliseen Koski-tietovarantoon. Näin kansalaisopistossa saavutettu osaaminen on aiempaa helpommin opiskelijan hyödynnettävissä.

Uusi laki taiteen perusopetuksesta tulisi lakiluonnoksen mukaan voimaan vuonna 2027. Tästä johtuen opetussuunnitelmatyö alkaa heti sen jälkeen, kun OPH on julkaissut taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Opetussuunnitelmatyöhön tulee varata riittävät resurssit.

Ylivieskan seudun kansalaisopisto on mukana Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa "LATUA!" laatu- ja kehittämishankkeessa, jonka tavoitteena on kansalaisopistojen toiminnan ja tunnettuuden lisääminen laatutyön tulosten kautta muuttuvassa toimintaympäristössä. Hankkeessa kerätään tietoa toiminnan nykytilasta, itsearvioidaan ja nostetaan esiin kehittämiskohteita. Hankkeessa osallistetaan laadun arviointiin koko opiston henkilöstö, asiakkaat, sidosryhmät ja ylläpitäjät. Lopputuloksena tuotetaan digitaalinen ideakirja hyvistä käytännöistä sekä malleja laatutyön tulosten

raportoimiseen ja esittämiseen henkilöstölle, asiakkaille ja sidosryhmille. Opistossa jatketaan jo aloitettua arviointityötä. Saatujen tulosten pohjalta valitaan kehittämiskohteet, joita edistetään myös hankkeen päättymisen jälkeen. Latua! -hanke jatkuu vuoden 2026 kesään saakka.

Toiminnalliset tunnusluvut

	Tp 2024	Ta 2025	Ta 2026	Su 2027	Su 2028
Tunteja Alavieskassa	812,7	1200	1200	1200	1200
Oppilasmäärä	228	400	400	400	400
Menot €/h	30,16*	26	26	26	26

* nettohinta, jossa verkkokurssit mukana.

Toimintatulot ja -menot

KP 3131

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio	Talousarvio 2026	TS	TS
		+ muutokset 2025		2027	2028
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-25 424	-32 500	-33 117	-33 117	-33 117
TOIMINTAKATE	-25 424	-32 500	-33 117	-33 117	-33 117
TILIKAUDEN TULOS	-25 424	-32 500	-33 117	-33 117	-33 117

3141 Musiikkiopisto

Arvot

Yksilöllisyys – Yhteisöllisyys
Tavoitteellisuus – Elämyksellisyys

Perustehtävä ja palveluajatus

Ylivieskan seudun musiikkiopisto on alueellinen taideoppilaitos, joka antaa musiikin laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta sekä tarjoaa kulttuurikasvatusta järjestämällä konsertteja ja muuta musiikkikulttuurin edistämiseen ja kehittämiseen liittyvää toimintaa. Ylivieskan lisäksi toimialueeseen kuuluvat sopimuskunnat Alavieska, Kalajoki, Pyhäjoki, Reisjärvi ja Sievi.

Toimintasuunnitelma 2026–2028

Musiikkiopisto on oman alansa erityisosaamista näkyväksi tekevä toimija kaikissa jäsenkunnissa ja järjestää toimialueellaan monipuolisia, eri kohderyhmille suunnattuja konsertteja. Oppilaitos tekee tiivistä yhteistyötä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa

ja pyrkii myös tätä kautta tavoittamaan musiikin harrastamisesta kiinnostuneita lapsia ja nuoria. Lasten määrän vähentyessä pyritään lisäämään toiminnan näkyvyyttä ja markkinointia.

Opetussuunnitelman toteuttamisessa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että oppilaat sitoutuvat tavoitteelliseen, pitkäjänteiseen harrastukseen omien vahvuksiensa pohjalta. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni oppilas suorittaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän kokonaisuudessaan ja saa päättötodistuksen.

Musiikkiopistomme haluaa ylläpitää toimintailmapiiriä, joka rohkaisee ja kannustaa tekemään yhteistyötä sekä oppilaitoksen sisällä että myös ulkopuolisten tahojen kanssa. Laadukkaasti perusopetuksen lisäksi toteutetaan opetushallituksen erillisvaltionavulla pedagogisia hankkeita laajentamaan kulloinkin valittujen teemojen osaamista ja ymmärtämistä. Vieska Sinfonietta-orkesterille suunnitellaan ulkomaanmatkaa. Sen toteutuminen kuitenkin edellyttää erillisvaltionavun saamista joko OPH:n hankerahoituksesta tai Erasmus-hankkeesta.

Taiteen perusopetuslain sekä valtionrahoitusjärjestelmän uudistuessa KOSKI-tietokannan käyttöönotto näyttää tulevan ajankohtaiseksi myös taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa. Tietokannan käyttöönottoon ohjelmistointeen ja koulutukseen varaudutaan talousarviossa. Uuden taiteen perusopetuslain hyväksymisen jälkeen oppilaitoksessa aletaan varautua opetussuunnitelmauudistukseen. Lakiuudistukseen liittyvää rahoituksen uudistusta seurataan tiiviisti.

Toiminnassa huomioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen mm. välittämällä musiikin kautta hyvinvointia erilaisille kohderyhmille. Musiikkiopisto tunnetaan laadukkaasta opetuksesta, jonka turvaamme jatkossakin oikea-aikaisella rekrytoinnilla. Pyrimme saamaan myös sijaisiksi päteviä musiikkipedagogeja tai useamman vuoden alaa opiskelleita. Tuemme opettajien ja hallintohenkilöstön osaamista ja jaksamista koulutussuunnitelman mukaisesti ammatillisten koulutusten avulla.

Pidämme huolta opetustilojen turvallisuudesta pitämällä turvallisuusohjeistukset ajan tasalla ja pyrimme lisäämään kestävästä kehityksen periaatteiden noudattamista esimerkiksi siirtymällä soveltuvin osin digitaalisen nuottimateriaalin käyttöön.

Toimintasuunnitelma

- Oppilasmäärän ylläpitäminen sekä varhaisiän musiikkikasvatuksessa että varsinaisten oppilaiden osalta -> tiivis yhteistyö koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa
- Opetussuunnitelman kehitystyössä erityishuomio oppilaiden sitouttamiseen pitkäjänteiseen harrastukseen oppilaan vahvuudet huomioiden
- Monipuolisten yhteistyökonser ttien järjestäminen erilaisille kohderyhmille (palvelukodit, päiväkodit, kirjasto, seurakunta jne.)
- Asianmukaiset toimintatilat
- Alavieskan viikkotuntimäärä talousarviossa 2026 keskimäärin 33 h/vko

Toiminnalliset tunnusluvut

	Tp 2024	Ta 2025	Ta 2026	Su 2027	Su 2028
Tunteja Alavieskassa	1012,2	1155	1155	1125	1125
Oppilasmäärä	23	25	25	25	25
Menot €/h	26,84	31,52	32,30	30	30

Toimintatulot ja -menot

KP 3141

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio + muutokset 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-27 169	-36 411	-37 103	-37 103	-37 103
TOIMINTAKATE	-27 169	-36 411	-37 103	-37 103	-37 103
TILIKAUDEN TULOS	-27 169	-36 411	-37 103	-37 103	-37 103

KP 3151, 3152 Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen

Perustehtävä

Mahdollistaa kuntalaisille hyvä arki. Hyvää arkea mahdollistavat kuntalaiset itse sekä kunnan toimihenkilöt omalla työllään kaikilla palvelualueilla. Terveysttä ja hyvinvointia tukevia toimintoja tehdään näkyväksi sekä kehitetään toimintaa edelleen kuntalaisten tarpeista lähtien hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.

Vahvistetaan kunnan palvelualueilla kuntalaisten ja työntekijöiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä osallisuutta. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyössä teemme yhteistyötä yli kuntarajojen. Toimimme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisesti.

Työhyvinvointia edesautetaan työprosesseja kehittämällä ja säännöllisin kyselyin. Alavieskan kunnassa tehdään työtä ”Minä autan sinua. Autathan sinäkin minua?” -ajatuksella. Kunnan työntekijöiden lisäksi kunnan vaaleilla valitut luottamushenkilöt sitoutuvat tähän periaatteeseen. Luomme yhdessä hyvää työilmapiiriä kuntaan, olemme samassa veneessä. Jokainen henkilö ymmärtää vastuunsa työhyvinvoinnin luomisessa. Näemme työhyvinvoinnin osana koko kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä.

Toimintasuunnitelma

Kunnassa on tehty kuntastrategia 2022–2025 ja hyvinvointisuunnitelma 2023–2025 yhteistyössä kunnan luottamushenkilöiden, kuntalaisten, kunnan työntekijöiden sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Vuodelle 2026 saamme uuden kuntastrategian,

jonka pohjalle teemme uuden hyvinvointisuunnitelman vuosille 2026–2029. Hyvinvointisuunnitelmaan kuuluu myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvointialue Pohde tekee oman hyvinvointisuunnitelmansa.

Hyvinvointia ja terveyttä edistävä Hyte-työryhmä toimii hyvinvointisuunnitelmaa toteuttavana tahona sivistys- ja hyvinvointijohtajan sekä kunnan muun henkilöstön kanssa yhteistyössä. Hyte-työryhmään on sulautettu LAPE-toiminta, lapsiasianneuvosto, monialainen nuorisolain mukainen yhteistyöryhmä ja turvallisuustyöryhmä. Hyte-työryhmässä on edustus kaikilta kunnan palvelualueilta sekä työryhmistä, kunnan luottamushenkilöistä, hyvinvointialueelta, työllisyyden kuntakokeilusta, poliisista sekä kolmannen sektorin toimijoista kunnastamme. Hyte-työryhmän puheenjohtajana toimii HYTE-työryhmän valitsema henkilö.

Hyte-työryhmän tehtäväksi on määritelty alavieskalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen sekä nuorisolain 9 §:n tarkoittamana monialaisena nuorisoasioita käsittelevänä yhteistyöryhmänä toimiminen. Hyte-työryhmä huolehtii osaltaan hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden saavuttamisesta. Hyte-työryhmäideoi ja suunnittelee kunnassa tarjottavia palveluja yhteistyössä kaikkien kunnan toimijoiden kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnasta päätetään Hyte-työryhmässä, nuorisovaltuustossa sekä vanhus- ja vammaisneuvostossa yhteisillä päätöksillä sekä palvelualuejohtajan päätöksillä. Hyte-työryhmän alainen Ilmiöt-työryhmä seuraa nuorten ilmiöitä vahvistaen positiivisia, ennaltaehkäisten sekä sammuttaen negatiivisia.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut parantavat kuntalaisten elämänlaatua ja lisäävät hyvinvointia. Ne tarjoavat mahdollisuuden osallistua, tehdä itse, lisäävät yhteisöllisyyden kokemusta sekä vähentävät yksinäisyyttä. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat näin merkittävä hyvinvoinnin ja terveyden edistävä vastuualue kunnassa.

Nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto toimivat hyvinvointia ja terveyttä edistävinä toimieliminä, tuottavat toimintaa kohderyhmilleen sekä lisäävät osallisuutta.

Seuraamme ja olemme mukana kehittämässä hyvinvointialueiden toimintaa sekä kehitämme kunnan toimintaa vastaamaan muuttuvaa kunnan palvelurakennetta. Edesautamme hyvinvointi-indikaattorien toteutumista.

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista. Valitaan tarkastelun mittareiksi HYTE-kertoimen indikaattorit, joita tarkastellaan vuosittain hyvinvointiraportissa eli kunnan toimintakertomuksessa valtuustossa sekä laajassa hyvinvointikertomuksessa kerran valtuustokaudessa.

Laaja hyvinvointikertomus tehdään vuonna 2025. Vuoden 2026 uuden kuntastrategian pohjalle teemme uuden hyvinvointisuunnitelman vuosille 2026–2029. Hyvinvointisuunnitelmaa tehdään HYTE-indikaattorien mukaisesti. Hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen aikataulu voi muokata kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman aikataulua edellisestä. Ennen hyvinvointisuunnitelman tekoa tehdään kuntalaiskysely.

Toimintatulot ja -menot

KP 3151 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio + muutokset 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	102	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 115	-17 163	-16 860	-16 870	-17 008
TOIMINTAKATE	-7 013	-17 163	-16 860	-16 870	-17 008
TILIKAUDEN TULOS	-7 013	-17 163	-16 860	-16 870	-17 008

3212 Kirjastopalvelut

Kirjastotoimen arvot

- Yhdenvertaisuus
- Yhteisöllisyys
- Kestävä kehitys
- Sananvapaus
- Ennakkoluulottomuus
- Avoimuus
- Rohkeus
- Luotettavuus

Perustehtävä

Kirjaston toiminta perustuu kirjastolakiin (29.12.2016/1492). Kirjasto on kunnan peruspalvelu. Kirjastopalveluiden tulee edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia perinteisten sivistykseen liitettyjen asioiden, kuten kirjallisuuden ja taiteen harrastuksen ja jatkuvan tietojen ja taitojen kehittämisen lisäksi tietoyhteiskunnan edellyttämien kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Laissa korostetaan asiakkaan tasavertaisuutta kirjastopalvelujen käyttäjänä. Tämä näkyy mm. siten, että kirjastot eivät peri varausmaksuja. Kirjasto tarjoaa myös entistä laajemmat e-aineistopalvelut asiakkailleen.

Lisäksi laki edellyttää virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen sisällöllistä kehittämistä. Kirjaston toimintoja arvioidaan jatkuvasti ja systemaattisesti laadun ja tuloksellisuuden pohjalta. Kunnassa on yksi kirjasto, joka toimii myös tilana, jossa kuntalaiset voivat oppia, harrastaa, kokoontua, tehdä töitä ja viihtyä.

Toimintasuunnitelma

- Kirjasto on palvelualtis ja laadukas lähipalvelu
- Kirjastoaineisto on ajantasaista (hankinnat, poistot)
- Kirjaston asiakkaiden käytettävissä on valtakunnallinen E-kirjasto sekä sen valikoimaa täydentävä Pohjoisen eKirjasto
- Kirjastossa on riittävästi ammattitaitoista ja pätevää henkilökuntaa

- Kirjasto jatkaa tiivistä yhteistyötä yhtenäiskoulun kanssa
- Lukuharrastuksen edistäminen (satutunnit, kirjailijavierailut, kirjavinkkaus)
- Terveystta edistävien asioiden toteuttaminen tavoitteiden mukaisesti – kirjasto lisää kuntalaisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä
- Kirjaston tapahtumat ja taidenäyttelyt
- Kirjasto kaikkien kuntalaisten tilana (harrastaminen, opiskelu, etätyö, kokoontuminen)
- Omatoimikirjastopalvelun kehittäminen ja vakiinnuttaminen osana kirjaston palveluvalikoimaa
- Digitukitoiminnan kehittäminen

Toiminnalliset tunnusluvut

	Tp 2024	Ta 2025	Ta 2026	Su 2027	Su 2028
Lainojen lukumäärä	43 574	43 600	43 600	43 600	43 600
Lainat/asukas	17,88	17,98	17,98	17,98	17,98
Lainat/aukiolotunti, 1833 h	23,74	23,76	23,76	23,76	23,76
Kustannukset €/laina	5,7	6,5	6,5	6,5	6,5
Henkilöstö lkm.	3	3	3	3	3

(*Toimintakulut jaettuna lainojen lukumäärällä)

Toiminta tulot ja -menot

KP 3212

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio + muutokset 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 519	1 340	2 530	2 561	2 561
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-243 705	-281 162	-291 279	-293 899	-296 408
TOIMINTAKATE	-241 186	-279 822	-288 749	-291 339	-293 847
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 487	-4 449	-4 699	-4 699	-4 699
Poistot ja arvonalentumiset	-7 487	-4 449	-4 699	-4 699	-4 699
TILIKAUDEN TULOS	-248 673	-284 271	-293 448	-296 038	-298 546

3221, 3222 Nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut

Nuorisopalvelujen arvot

- Samanvertaisuus
- Toisen ihmisen kunnioittaminen
- Lapset ja nuoret ensin

3221 Nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut

Perustehtävä

Nuorisolain mukaan kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot.

Toimintasuunnitelma

- Koulunuorisotyön vakiinnuttaminen ja kehittäminen yhdessä yhtenäiskoulun ja muiden paikallisten sekä alueellisten toimijoiden kanssa.
- Koulunuorisotyön toteuttaminen mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä Merijärven kunnan kanssa.
- Nuorisovaltuuston toiminnan toteuttaminen ja kehittäminen.
- Digitaalisen nuorisotyön kehittäminen, sekä paikallisen nuorisotyön toimintakulttuurin ajanmukaistaminen suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti.
- Nuorisotilan kehittäminen nykyaikaiseksi ja viihtyisäksi nuoria osallistaen.
- Nuorisotyön suuntaaminen myös varhaisnuorille (10–12-vuotiaille) tukien kotien ja koulun kasvatustyötä.
- Kuntien välinen yhteistyö mm. nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden ja etsivän nuorisotyön puitteissa.
- Alavieskan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelman toteuttaminen nuorisopalvelujen osalta.
- Osallistuminen mahdollisiin erillisrahoituksiin tai hankkeeseen.
- Retki-, leiri-, ja muun vapaa-aikatoiminnan toteuttaminen ja kehittäminen.
- 4H:n toimintaa mahdollistetaan Merijärven 4H-yhdistyksen kautta.

3222 Jelppiverkko

Perustehtävä

Jelppiverkko eli etsivä nuorisotyö (Nuorisolaki 1285/2016 § 10) tuottaa matalan kynnyksen yksilö- ja starttivalmennusta, seinätöntä työpajatoimintaa ja etsivää nuorisotyötä sekä paikallisesti että alueellisesti. Jelppiverkko tarjoaa yksilöllistä tukea ja ohjausta Alavieskan 15–28-vuotiaille tuen tarpeessa oleville nuorille. Jelppiverkon toiminta on nuorille vapaaehtoista, nuoria osallistavaa ja ehkäisee syrjäytymistä.

Toimintasuunnitelma

- Jelppiverkon etsivä nuorisotyöntekijä toimii Alavieskassa. Etsivän nuorisotyöntekijän resurssi on yksi henkilötyövuotta eli yksi työntekijä, 36,25 h työajalla. Nuorisotyöntekijänpalvelusta myydään 30 % Merijärven kunnalle. Myös kustannukset jakautuvat näin ollen Alavieskan ja Merijärven kesken samassa suhteessa. Kuntien välillä on tehty sopimus toiminnan toteuttamisesta toistaiseksi.

- Hankerahoitus toimintaan haetaan OKM:ltä vuosittain Oulaisten kaupungin hallinnoimana. Etsivän nuorisotyön tarve on jatkuva ja rahoitus on pysyvä. Etsivä nuorisotyö on nuorisolain mukaista toimintaa §10–12.
- Etsivää nuorisotyötä toteutetaan ja kehitetään yhteistyössä ylikunnallisen Jelppiverkko-hankkeen kautta.
- Jelppiverkko-hanketta hallinnoi Oulaisten kaupunki, joka on palkannut hankkeelle koordinaattorin.
- Jelppiverkko toimii kahdeksan kunnan alueella: Kalajoki, Merijärvi, Alavieska, Ylivieska, Reisjärvi, Oulainen, Sievi ja Haapavesi. Etsivää nuorisotyötä tehdään kaikissa kahdeksassa kunnassa sekä yksilö- ja starttivalmennusta Alavieskaa, Merijärveä ja Reisjärveä lukuun ottamatta muissa kunnissa.
- Jelppiverkon rahoitus muodostuu etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan valtionavustuksista ja kuntien rahoituksesta. Rahoituspäätös tulee kuntiin vuosittain takautuvasti huhtikuussa. Alkuvuosi on kunnan omarahoitteista toimintaa. Kunnan rahoitus tasoitetaan loppuvuoden aikana valtion rahoituksella. Koska Jelppiverkon etsivän nuorisotyöntekijän työajasta myydään 30 % Merijärven kunnalle, Alavieskan omarahoitusosuus on maltillinen vuositasona.
- Kunta rahoittaa toimintaa omarahoitteisesti, kunnes rahoituspäätös saadaan huhtikuussa 2026. Saadulla rahoituksella katetaan kuluja takautuvasti toimikauden alusta eli 1.1.2026 alkaen. Näin toimitaan myös muissa Jelppiverkon kunnissa. Rahoituksen määrä riippuu valtion hyväksytystä talousarviosta vuodelle 2026.

Toimintamenot ja -tulot

KP 3221 Nuorisopalvelut

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio + muutokset 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	360	1 500	1 500	1 523	1 523
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-123 219	-159 624	-165 303	-166 028	-167 139
TOIMINTAKATE	-122 859	-158 124	-163 803	-164 506	-165 617
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 633	-3 633	-3 633	-3 633	-3 633
Poistot ja arvonalentumiset	-3 633	-3 633	-3 633	-3 633	-3 633
TILIKAUDEN TULOS	-126 492	-161 757	-167 436	-168 139	-169 250

KP 3222 Jelppiverkko

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio + muutokset 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	25 000	29 500	29 500	29 500	29 500
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-43 130	-46 352	-49 140	-49 140	-49 511
TOIMINTAKATE	-18 130	-16 852	-19 640	-19 640	-20 011
TILIKAUDEN TULOS	-18 130	-16 852	-19 640	-19 640	-20 011

3231 Museo

Perustehtävä

Museolaissa (314/2019) säädetään museotoiminnan tavoitteena olevan väestön ymmärryksen ylläpitäminen ja vahvistaminen kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperinnöstä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa.

Toimintasuunnitelma

- Museo avoinna heinäkuussa ja myös tarvittaessa yksittäisiä vierailuja tai tapahtumia varten
- Kotiseutumuseon toiminnan kehittäminen (tapahtumat ja näyttelyt)
- Hannulan talo toimintaa pyörittää yhdistys, mutta kunnan tekniset palvelut vastaa rakennuksen ylläpidosta
- Yhteistyö alueellisen museoverkoston kanssa

Toimintatulot ja -menot

KP 3231

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio + muutokset 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-11 109	-12 885	-12 791	-12 792	-12 833
TOIMINTAKATE	-11 109	-12 885	-12 791	-12 792	-12 833
Suunnitelman mukaiset poistot	-742	-742	-742	-742	-742
Poistot ja arvonalentumiset	-742	-742	-742	-742	-742
TILIKAUDEN TULOS	-11 851	-13 627	-13 533	-13 534	-13 575

Museon sisäiset vuokrat ovat nousseet mm. Hannulan talon kiinteistön siirryttyä takaisin kunnan hallintaan 2024.

3261 Kulttuuripalvelut

Perustehtävä

Laissa (Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019) kuntien kulttuuritoiminnasta säädetään, että kunnan tehtävänä on:

- edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä
- luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle
- edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa
- tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;
- edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa;
- edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;
- edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Toimintasuunnitelma

- Kaikenikäisille tarkoitettujen kulttuuritilaisuuksien järjestäminen kunnassa vuosikelloa toteuttaen ja huomioiden kulttuurin monialaisuus ja eri kohderyhmät
- Kulttuuripääkaupunki Oulu2026 vuoden tapahtumat poikkeavat normaalin vuoden perustoiminnasta
- Lasten ja nuorten kulttuuritoiminnan järjestäminen osana yhtenäiskoulun toimintaa
- Hyte-toiminta
- Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutus yhteistyössä yhtenäiskoulun kanssa
- Kaikukortti-toiminnan jatkaminen
- Kulttuurikaveri-toiminnan edistäminen osana Oulu2026-hanketta
- Perinnetoimikunnan tapahtumatuotanto yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.
- Alavieska-päivien järjestäminen yhteistyössä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa
- Siirtolaisuusteemassa olemme mukana mm. tiedontallentajana
- Avustukset ja stipendit kulttuuritoimijoille
- Luovaa matkailua ja kulttuurihyvinvointia -hanke (LuMaKu) jatkaa alueellisen kulttuurimatkailuverkoston vahvistamista. Toteutusaika on 1.1.2025-31.3.2027. Hankkeessa ovat mukana Alavieskan, Haapajärven, Haapaveden, Kalajoen, Kempeleen, Käsämäen, Merijärven, Nivalan, Oulaisten, Pyhäjoen, Pyhäjärven, Reisjärven, Sievin ja Ylivieskan kunnat ja kaupungit sekä Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU. Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus on myöntänyt hankkeelle EU- ja valtionrahoitusta.
- Alavieska on Oulu2026 Euroopan kulttuuripääkaupunki -hankkeessa mukana. Paikallinen työryhmä suunnittelee ja toteuttaa tapahtumia, joita haetaan mukaan viralliseen Oulu2026-ohjelmaan.
- Atla-kulttuurireittikartaston päivittäminen ja hyödyntäminen kuntamarkkinoinnissa.

Toimintatulot ja -menot

KP 3261

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio + muutokset 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	630	406	406	412	412
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-13 766	-18 798	-19 661	-19 662	-19 887
TOIMINTAKATE	-13 136	-18 392	-19 255	-19 250	-19 475
TILIKAUDEN TULOS	-13 136	-18 392	-19 255	-19 250	-19 475

3311 Liikuntapalvelut

Perustehtävä

Liikuntapalvelut luo edellytykset yleiseen liikunnan omaehtoiseen tai kansalaisjärjestöjen ohjaamaan harrastamiseen huolehtimalla liikunta-alueiden kunnostamisesta ja hoidosta sekä tukemalla seuratoimintaa, joka mahdollistaa monipuolisen nuorisoliikunnan järjestämisen. Liikuntatoimen palveluiden tuottamisessa korostuu yhteistyön periaate eri järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Liikuntapalvelut Alavieskan kunnassa tuottaa Alavieskan Viri. Liikuntapalveluiden kanssa yhteistyötä tekevät kaikki kunnan palvelualueet.

Toimintasuunnitelma

Alavieskan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelman toteuttamiseen osallistuminen liikuntatoimen osalta tavoitteena, että asukkaat liikkuvat ja kuntoilevat aktiivisemmin.

- Maksuttomien liikuntaryhmien säilyttäminen kaiken ikäisille.
- Erityisryhmien liikunnan järjestäminen yhteistyössä Alavieskassa toimivien yhdistysten ja Pohteen kanssa.
- Yhteistyön kehittäminen Pohteen kanssa liikuntapalveluketjun mukaisesti.
- Tietoisuuden lisääminen paikallisista luontoliikuntamahdollisuuksista sekä ohjatut retket luonnossa.
- Pyöräilyreitistöjen kehittäminen
- Voimaa vanhuuteen tutuksi ja tavaksi –kärkihankkeessa aloitettujen toimintatapojen jatkaminen: ohjatut voima- ja tasapainoharjoitteluryhmät.
- Työikäisten liikuntaryhmien ja testauspäivien jatkaminen.
- Liikuntapalveluiden suunnitelmallisuuden lisääminen yhteistyössä sivistys- ja hyvinvointipalveluiden kanssa ja markkinoinnin tehostaminen.

Liikuntasopimuksen hinnan määritetään yhteisellä sopimuksella heinäkuun indeksin mukaan. Korotus sidotaan elinkustannusindeksiin. Indeksikorotuksen tarkoituksena on pitää liikuntasopimus elinkustannusten kehityksessä mukana ja näin mahdollistaa laadukkaiden liikuntapalvelujen kustannustehokas tuottaminen myös jatkossa vastaavanlaisina, kuin ne on sopimusta tehtäessä tarkoitettu.

Toimintatulot ja -menot

KP 3311

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio + muutokset 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-118 155	-123 979	-125 937	-125 937	-125 937
TOIMINTAKATE	-118 155	-123 979	-125 937	-125 937	-125 937
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 195	-34 970	-17 275	-17 275	-17 275
Poistot ja arvonalentumiset	-19 195	-34 970	-17 275	-17 275	-17 275
TILIKAUDEN TULOS	-137 351	-158 949	-143 212	-143 212	-143 212

3321 Ennalta ehkäisevä päihdetyö

Perustehtävä

Ehkäisevän päihdetyön lain mukaan ehkäisevän päihdetyön tarkoituksena on vähentää päihteiden käyttöä ja päihteiden käytöstä aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja. (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015)

Kunnan tulee ehkäisevän päihdetyön yhteydessä edistää asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia päihteiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi viranomaisyhteistyöllä, viranomaisille annettavilla lausunnoilla sekä kunnan omilla toimilla.

Toimintasuunnitelma

- Lapsiin ja nuoriin kohdistuva ehkäisevä päihdetyö.
- Ehkäisevän päihdetyön kehittäminen ja toteuttaminen kaikenikäisille.
- Ehkäisevän päihdetyönsuunnitelman tekeminen.
- Alueellinen yhteistyö ehkäisevässä päihdetyössä.
- Eri toimijoiden kanssa yhteistyössä toteutettava ehkäisevän päihdetyön tapahtuma.
- Kaikki päihteetön toiminta on ennalta ehkäisevää päihdetyötä kunnassa.

Toimintatulot ja -menot

KP 3321

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio	Talousarvio 2026	TS	TS
		+ muutokset 2025		2027	2028
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 478	-1 382	-1 392	-1 393	-1 401
TOIMINTAKATE	-1 478	-1 382	-1 392	-1 393	-1 401
TILIKAUDEN TULOS	-1 478	-1 382	-1 392	-1 393	-1 401

3139, 3160 Erillisrahoitukset ja hankkeet

Haemme toiminnan kannalta merkityksellisiä hankkeita ja erillisrahoituksia.

Hankkeilla ja erillisrahoituksilla sekä maltillisella omarahoituksella saamme vuonna 2026 ainakin varhaiskasvatuksen sosionomin päiväkoteihin, resurssiopettajan yhtenäiskouluun, noin 26 kerhoa viikossa koulupäivän yhteyteen, liikkuvan koulun toimintoja yhtenäiskoululle sekä 4H kerhoja, koulujen loma-ajan kerhoja ja leirejä, etsivän nuorisotyöntekijän ja koulunuorisotyöntekijän palveluja, Lykkyä -lastenkulttuurihankkeen työpajoja ja konsertteja, erilaisen kulttuurivuoden 2026 Oulu2026 mukana, LuKuMa -luovaa matkailua ja kulttuurihyvinvointitoimintaa, Vireästi Arjessa ikääntyvien ryhmämuotoista toimintaa vapaaehtoisvoimin sekä Terveysteksi liikuntaneuvontahankkeen palveluja.

Toimintatulot- ja menot

KP 3139, 3160

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio	Talousarvio 2026	TS	TS
		+ muutokset 2025		2027	2028
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	69 472	47 366	58 196	58 196	58 196
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-84 926	-63 199	-93 213	-93 430	-93 915
TOIMINTAKATE	-15 454	-15 833	-35 017	-35 234	-35 719
TILIKAUDEN TULOS	-15 454	-15 833	-35 017	-35 234	-35 719

Hankkeet ja erillisrahoitukset eivät kuulu sopeuttamisohjelmaan. Liikkuva koulu, koulunuorisotyöhanke sekä Jelpiverkko esitetty aiemmin.

SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT YHTEENSÄ

Toimintatuotot ovat kasvaneet vuoden 2025 talousarviosta vuoden 2026 talousarvioon nähden 24 220 euroa mm. myyntituottojen kasvuna sekä erillisrahoitusten ja avustusten kautta.

Talousarvion 2026 tilikauden tulos on 148 233 euroa suurempi vuoden 2025 talousarvion tilikauden tulosta. Tilikauden tulos kasvoi 2,2 %.

Henkilöstökuluissa vuoden 2025 talousarviosta on nousua vuoden 2026 talousarvioon nähden 3,5 %. Nousu johtuu raaminmukaisesta korotuksesta. Palkkakuluissa on huomioitu palvelualueen lain velvoittamat toiminnot.

Toimintakulut ovat nousseet 210 339 euroa vuoden 2025 talousarviosta vuoteen 2026 eli kokonaisuudessaan 3,1 %.

Poistot ovat laskeneet 37 887 euroa.

Talousarvio 2026 on laskettu tarkasti ja sisältää selkeitä riskejä. Sopeuttamisohjelman myötä liikkumavara talousarviossa on vähäinen. Oppilaiden tuen tarpeen määrä saattaa lisätä menoja ennakoimattomasti. Yleinen kustannustason nousu voi vaikuttaa toimintakuluihin. Valtion talouden päätökset koskien vuoden 2026–2028 valtion eri rahoituksia tuo myös mukanaan epävarmuustekijöitä. Tämä on hyvä tiedostaa, vaikka kustannusnousua on jo nyt talousarviossa huomioitu.

Toimintatulot ja -menot

KP 3100-3321

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio + muutokset 2025	Talousarvio 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	553 552	413 212	437 432	437 491	437 491
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 504 281	-6 557 700	-6 768 039	-6 764 603	-6 822 097
TOIMINTAKATE	-5 950 729	-6 144 488	-6 330 607	-6 327 111	-6 384 605
Suunnitelman mukaiset poistot	-281 084	-286 236	-248 349	-248 349	-248 349
Poistot ja arvonalentumiset	-281 084	-286 236	-248 349	-248 349	-248 349
TILIKAUDEN TULOS	-6 231 813	-6 430 723	-6 578 956	-6 575 460	-6 632 954